

Johannes <Chrysostomus>

Tōn heuriskomenōn tomos ...

Bd.: 5

Etona 1612 - 1613

Res/2 P.gr. 55-5

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10870413-4

Θεός ὢν ἰσχυρὸς καὶ κραταῖος καὶ δυνατός, ὁ γήινον καὶ ἀσθενὲς περιβάλλεται σῶμα, ἕχον ἐπι-
ζων τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσθενεῖαν ὁ περιβάλλοι τῆς δυνάμεως ἐνδεδυ-
μένος, ὡς ἔλεγμα, ἰκετεύοντος αὐτὸν τοῦ Παύλου, Ἀρκὲς σοὶ ἡ χάρις μου ἢ γὰρ δυνάμις μου ἐν
ἀσθενείᾳ τελειοῦται. ὅταν καὶ ὁ ἡμιμαῖος εὐαγγέλιος χαλῶς νοήσας τὰ πρὸς αὐτὸν εἰρη-
μῶνα φησὶ πρὸς Κορινθίους ἐπιπέλλων, ὅτι τὸ ἀσθενὲς τῶ Θεῷ ἰσχυρότερον τῶν ἀσθενῶν ἐ-
στίν. ἐνεδύσατο Κύριος δυνάμιν, τὸ δ' ἐστὶν διὰ τῆς ἁρκῆς ἀναλάμψασαν οἰκονομίαν. ἡ
γὰρ ἐκείνης τῆς τιμῆς καὶ ἀγίας ἁρκῆς δυνατώτερον; ἢ ὁ ἰσχυρότερον; διὰ γὰρ σώματος
ἐν ἀσθενείᾳ ἐπιπέλλων δαίμονας κατηγωνίσαστο, καὶ διὰ σαρκὸς τῆς ἀντιχειμῶνας
δυνάμεις ἐδραμῶσε. περισεχε ἀκριβῶς. ὁ περιζωαθῆναι, περιγραφεῖναι σημαί-
νει. ἐπεὶ οὖν ἡ ἀγία καὶ ἀπειραγῆτος φύσις ἐδόξεν ἐν τῷ σώματι περιγραφεῖσθαι, ὁ περι-
γραφεῖσθαι μὲν καὶ τὴν ἰδίαν φύσιν, περιγραφεῖσθαι ὅνομαθεῖσα καὶ τὴν φαινομένην ὄψιν,
εἰκότως ἔλεγμα, ἐνεδύσατο Κύριος δυνάμιν, καὶ περιεζώσατο. ἐπεὶ δ' ἐπαρξάμενος, καὶ
γὰρ ἐφερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται. ἐπεὶ οὖν τὰ πρῶτα ἐσάλευσε τὴν
οἰκουμένην ἢ ἀσθενείᾳ, ἐλθὼν ὁ σωτὴρ ἐπέχε (καὶ) σαρκὸς, καὶ ἐφερέωσε τὴν οἰκουμένην. Σὺ
εἰπέ τῶς, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρα οἰκοδομήσωμεν τὴν ἐκκλησίαν, ἐπὶ τῇ ἀδῶ οὐ κα-
ταρῶσιν αὐτῆς. καὶ ὁ Παῦλος, Ὁ μὲντοι φερεὸς θεμελιὸς ἐστὶν ἐχὼν τὴν σφραγίδα ταύ-
την. δύο οὖν ῥήματα ἐξέλεγε, ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσωμεν τὴν
ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ τῇ ἀδῶ οὐ καταρῶσιν αὐτῆς. οὐκ ἐχρήσατο πολλὴν περιόδον λέγων
οὐκ εἶπε, φερεὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἐπεὶ οὐτε βασιλεὺς, οὐτε ἀρχόντες, ἔτε τυραννοὶ, ἔτε δὴ-
μοιοὶ, ἔτε σοφοὶ, ἔτε ἀρχεῖοι, ἔτε ῥήτορες περιεχρήσθησαν τῆς ἐκκλησίας (ἀμα γὰρ καὶ
ἀκαταγώνιστος ἢ βασιλεία Χριστοῦ) ἀλλὰ τὰ ῥήματα τὴν δυνάμιν ἐσήμανε, καὶ ψιλῆ λέ-
ξει τὴν ἐπαγγελίαν ὡχύρωσιν. ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσωμεν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
ἐπὶ τῇ ἀδῶ οὐ καταρῶσιν αὐτῆς. δύο ῥήματα, ἢ ψιλῆ ῥήματα. ἀλλὰ Θεοῦ ῥήματα.
ὁ γὰρ ῥήματι (καὶ) ἔργον φερέωσας καὶ τὴν γῆν θεμελιώσας, ῥήματι καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὡ-
κοδόμησε, καὶ ἐτείχεσθαι καὶ ἐφερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται. περιεζώσατο
πίνω, ἀγαπητοί, τὰ τὴν οἰκουμένην φερέωσας, καὶ κλαύσας, καὶ ἐκδυσωπήσας ἵνα
διὰ τῆς αὐτῆς φιλανθρωπίας ἐκείνης δυνάμεως ἐδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι ἐπὶ τῇ ἀ-
σθενείᾳ καὶ ἀρραγῆ θεμελίῳ μείνουσιν, αὐτῶν τὴν δόξαν ἀναπέμπωμεν ἐπὶ τὴν ἀναστεῖσαν
πρόσωπον, ἀμα τὰ πατεῖ καὶ τὸ ἀγίον πνεῦμα, καὶ αἰ, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰ-
ώνων. Ἀμήν.

β. Κορ. ιβ. θ.

α. Κορ. α. κς.

Ματθ. ις. ιη.

β. Τιμ. β. ιθ.

ισ. δῆμος

Λογ. 4θ. ΕΙΣ ΤΟ, ΠΩΣ Ο ΑΔΑΜ ΕΛΑΒΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ,
καὶ περιεζώσατο τὴν Χριστοῦ.

E M S.
Regio
Lut. e-
menda-
to ex alio
M S.

Ἀλλὰ τῆς ὑπομονῆς (καὶ) πόνοι, καὶ κάλλιστος ὁ καρπὸς ὁ τοῖς πόνοις ἐ-
πιδιδόμενος. ἀγαθὸν γὰρ πόνων καρπὸς δικλήης. πόνοι ἡμῶσιν ἐρε-
ταί, πόνοις ἀρμόζεται ὁ τῆς ἰσχυρίας δὲ γέλωμα, πόνοις καταρῶσται
ὁ λαμπερὸν τῶ μυστηρίου φρατήγημα, πόνων ἐπαθλὸν ἢ βασιλεία
τῶ οὐραίων. διδύναται ἡμῖν μὲν τῶ ἱερῶν τέτων πόνων ἢ πῶμα ῥε-
πος ἐδδμας, καὶ εἰς τέλος ἐδραμε ὁ πρῶτον γυμνάσιον, καὶ λαμ-
πεῖ τὸ τῆς δισθεσίας ἐπαθλὸν. σήμερον, ἀδελφοί, ἐστὶν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Ἀδὰμ ἐπλά-
σθη, καθ' ἣν κατ' εἰκόνα Θεοῦ γέγενε. καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς φωνῆς ὄργανον οὐχ ὑπέ-
κουσεν, ἀνάγκη σήμερον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ὁ Ἀδὰμ ἐπλάσθη, ἐπὶ τῆς πλά-
σσεως ἀναλαβὴν λέγει. ἐπλάσεν αὐτὸν ὁ Θεός τῆδε τῇ ἡμέρᾳ· πάλιν αὐτὸν ἀναπλάτ-
τη

καὶ ἐπαγγελμα

καὶ τῆ ἐκτῆ
τῆ ἡμέρα

* ἰ τὸ Θεοῦ λόγος

τῆ * χεῖρ τὴν δὲ τὴν ἡμέραν. ἢ οὖν, ἵνα τῆς περὶ κινήσεως ἐπαγγελίας ἀψώμδα; ὅτε ὁ Θεὸς ἐποίησε τὴν οἰκουμένην, καὶ διεκόσμησεν οὐρανὸν ἠλίω καὶ σελιῶν καὶ ἀστροῖς, καὶ τὴν γῆν ὁμοίως διεποίκιλε ποταμοῖς καὶ πηγαῖς διεζωσμένῃ, ἀνέστη δὲ φυτοῖς ἐστὲ φαιωμένῃ, καὶ θάλασσαν μὲν ἀπέτειχε, σύμπασαι δὲ τὴν ὑπερπέδον ὡς δὲ κόσμῳ παρέστηκεν, ὡς πολλάκις ἐφθίω

χ. περὶ τῆς γῆς.

5 εἰπὼν, ἐδημιούργησε καὶ ἐποίησε τὸν κόσμον τὰ τε χερσὶν αὐτοῦ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν· πλάθει δὲ αὐτὸν οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις. Ἐὰ μὲν γὰρ τετραπόδα καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ κτινῶν λόγῳ μόνῳ κελύ-
σαι, ἀπὸ γῆς ἔσπευον. Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ τετραπόδα ἔρπετα καὶ θηρία. Ἐὰ δὲ οὐρανόθεν ἔσπευον ἄλλα τῶν πλασμάτων τῆς γῆς εἰκόνας χεῖρ ἀπλάθειται, οὐχ ὅτι Θεοῦ χεῖρ ἔστι καὶ μέλος ποιούτων· ἀλλὰ βουληθεὶς ὁ πῖμοις ἀναστήσασθαι τῶν πλασμάτων, εἰσαγα-

χ. περὶ τῶν οὐρανῶν.

10 Θεοῦ χεῖρ ἐδημιούργησαν. Ἐὰ μὲν γὰρ οἰκτερὰ τῶν ἔργων ἐπιτάττοντες ποιούμεν, τὰ δὲ πο-
θῆναι δὲ αὐτῶν τῶν χερῶν ἀναλαμβάνομεν. ἀπὸ τούτου φησὶ ἡ γραφή· Καὶ ἔλαβεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς γῆς. ἔλαβε χροῖον, οὐ βάλανον, οὐ παχυτάτην γῆν, ἀλλὰ λεπτότατον χροῖον. ὅσα παῖς ἐξ αὐτῶν τῶν περὶ οὐρανῶν ἐλπίς ἐπάγη τῆς ἀναστάσεως. ὅτι γὰρ ἐμύθησε εἰς χροῖον ἀναστῆναι καὶ τὸ εἰρημόν, καὶ εἰς χροῖον θανάτου κατήγαγέ με ἵνα μὴ τις ἐν

Γεν. α. κ.

Γεν. β. ζ.

Ψαλμ. κα. ις.

ἰσ. μεταβα-
λεῖται.

χ. τὸ λόγον ἐδέξατο, τὸ δὲ

15 τοῖς ἀφροῖς χροῖον ἀναστήσασθαι, ἀπαρρηθῆναι τὴν ἐλπίδα τῶν ἀνθρώπων, ἐν αὐτῇ τῇ δημι-
ουργίᾳ ἐπέθηκε τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως. δὲ φησὶ, ἔλαβεν ὁ Θεὸς χροῖον ἀπὸ τῆς γῆς. ἐκ τῆς γῆς, καὶ ὡς τῆς γῆς· ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς δυνάμεως τῆς τεχνίτης μετεποίηθη, καὶ οὕτως τῇ σοφίᾳ τῆς δημιουργοῦ μετεβάλλετο. ἔλαβε χροῖον, καὶ ἐποίησε. ὁ μὲν ποθεν ἔλαβε, ἐκ τῆς ἐπιπέδου, ἐ-
μαρτυρεῖ δὲ ὅτι πᾶσι μετεποίησεν, οὐ μόνον ἔλαβε τὸν λόγον. τὴν πλάσιν εἶπε, ὅτι ἔσπον

* ὁμοῦ

20 ἀπέκρυψεν ἵνα μάθῃς μὴ ἀπειργάζεσθαι Θεοῦ δημιουργίᾳ. εἰ δὲ Θεοῦ δημιουργίᾳ
ὅσα ἐπέτελλε ἀπειργάζεσθαι, πολλῶν μᾶλλον Θεοῦ γῆσιν πολυπραγμονεῖν ὅσα ὀφεί-
λεις. ἐπειτα μὲν τετραπόδα ποιῶν ὁ Θεός, * μὲν τῶν σωμάτων καὶ τῶν ψυχῶν ἐπήγαγε. ὅτι
δὲ ἀνθρώπον πλάθει, ὡς ἄνθρωπον κατασκεύαζε τὸ τῶν σώματος ὄργανον, ἐπὶ τῇ τὴν ψυχῆν
δημιουργίᾳ ἐπέθηκε. ἀπὸ τῆς ἵνα καὶ ἐν τῷ δείξει τὴν ἄφρονην τῆς ἀνθρώπου.

χ. ἀλογα

25 ὅτι γὰρ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα καὶ τὰ κτινῶν λυόμενα θανάτῳ, σωμαφανίζε τὰ σώματα καὶ
τὴν ψυχῆν, ἐκ τῆς αὐτῆς λέγει τὴν γῆσιν, ὅπου πάλιν ὁ πῖμοις ἠμύθησε ἀφαιρίζεσθαι. ὁ
μὲν οὖν σῶμα ἀπὸ γῆς λαμβάνει τὸν ἀνθρώπον πλάσας Θεός, τὴν δὲ ψυχῆν ἐμφυσᾷ.
καὶ μικρὸν ἀνάμεινον, ἵνα σὸς τὸν λόγον τῆς ἐμφυσήσεως καὶ τὸ ἐγχωρῆν ἀναστήσασθαι. ἐκ περὶ
οὐρανῶν γὰρ ἐπὶ τῇ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως ὑπογράφει. πλάθει δὲ τὸ σῶμα ὡς ἄνθρωπον
καὶ ὡς ἄνθρωπον ὁ ἀνθρώπος ἔλαβεν εἰκόνα νεκρῶν, καὶ τότε ζῶσαν τὴν ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς ἐδέξατο.

χ. περὶ τῶν
σώματος

χ. γνομένων
χ. περὶ τῆς

30 ὡς ἄνθρωπον ὁ ἀνθρώπος ἔλαβεν εἰκόνα νεκρῶν, καὶ τότε ζῶσαν τὴν ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς ἐδέξατο.
ὡς ἄνθρωπον ὁ ἀνθρώπος ἔλαβεν εἰκόνα νεκρῶν, εἴτα ζῶσαν τὴν ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς ἐδέξατο.
ὁ ἀνθρώπος· εἴτα ὅτε ἀπέτελεσε τὸ νεκρὸν σῶμα, τότε ἀπέδωκε τὸν χαρακτήρα. καὶ
οὐ ποῖς τὴν ψυχῆν ὡς ἄνθρωπον, ἵνα μὴ γῆται αὐτόπτης τῆς γνομένων. οὐ ποῖς τὴν
ψυχῆν πρὸς τὴν δημιουργίαν, ἵνα μὴ κενωθῆται, ὡς σωματικῶς οὐσα τῆς Θεοῦ· καὶ οὐ μόνον
ἵνα μὴ κενωθῆται, ἀλλ' ἵνα μηδὲ τὸν ἔσπον ἴδῃ τῶν γνομένων. τὸ καὶ ναῦ ποῖς ὁ Θεός.

χ. αἰετῶν

35 καὶ γὰρ ἔλαβον ἡμῶν πλάθει ἐν κοιλίᾳ καὶ πῶς πλάθει, ὅθεν βλέπειν ἑωχέρησε. σφ-
εῖμεθα δὲ πλάθει, ἐκ τῆς φύσεως τῶν δρόμων ἀφανῆ· ὅτι τὸν τῆς πλάσεως
ὅθεν εἰς καταλαμβάνει. ὡς τῶν σώματος κτίσεται ναὸς ἐν ναῶ, οἶκος ἐν οἴκῳ κατασκεύαζε·
καὶ ὅθεν οἶκος ὅθεν ἀνάστανται. ποῖς τοίνυν τὸν ἀνθρώπον καὶ τὴν νεκρῶν εἰκόνα. εἰ-

Γεν. β. ζ.

40 Ἐπιφύσει ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον τῆς Ἀδὰμ πνοῆς ζωῆς, καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἰς ψυχῆν ζῶσαν. πολλοὶ ἐνόμισαν ὅτι τὸ ἐμφύσημα αὐτῶν ἢ ἡ ψυχὴ καὶ ὅτι ἐκ
τῆς οὐσίας τῆς Θεοῦ μετεδόθη τὰ σώματα ἢ ψυχῆ. ἐστὶ δὲ πολλῆς οὐ μόνον οὐσίας, ἀλλὰ καὶ
ἀτοπίας μετὰ τὸν λόγον. εἰ γὰρ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς Θεοῦ ἢ ψυχῆ, ὅθεν ἐγένετο ἐν τῷ μὲν εἶ-
σοφίᾳ, ἐκ ἄλλῳ δὲ μωρῶν καὶ ἀσύνετον, ὅθεν ἐν τῷ μὲν εἶ-
ψυχῆν διχάζου, ἐν ἑτέρῳ δὲ ἀδι-

Ματθ. ι. κη.

Ιωαν. κ. κβ.

Ψαλ. ρν. κη.

Λουκ. α. λδ.

Λουκ. κδ. λθ.

Ματθ. α. κ.

κην. ἢ γὰρ τὸ Θεοῦ οὐσία οὐ μερίζεται, ὅθεν ἀλλοιοῦται, ἀλλ' ἐστὶ ἀναλλοίωτος. Ἐγὼ γὰρ
 εἰμὶ, φησι, καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι. ἔπειτα, ἀδελφοί, οὐ μόνον διείσχεσθε ἀφ' ἡμῶν τῶν
 σαρκαίων αὐτῶν καὶ κρίσει ὑποβαλλομένων. λέγει γὰρ ὁ σωτὴρ, Μὴ φοβέσθε ἀπὸ τῆς
 ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ διωκούντων ἀποκτείναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον
 τὴν δυνάμει καὶ ψυχῇ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γένει. εἰ δὲ οὗτος ὁ Θεὸς ἡ ψυχὴν, εἰ αὐτὸν κρί-
 νει ὁ Θεός. τί οὖν βούλεται τὸ ἐμφύσημα, ἀναγκασθὼν ἰδεῖν. τὸ ἐμφύσημα ὅτι Θεοῦ ἢ
 τοῦ ἁγίου πνεύματος ὅστις ἐνέργεια. ὡσαύτως γὰρ ὁ σωτὴρ ἐνεφύσησεν εἰς τὰ πρῶτα τῆς
 ἀποστόλων, καὶ εἶπε, Λάβετε πνεῦμα ἅγιον· οὕτως τὸ ἐμφύσημα τὸ θεῖον αἰδοφάντως ἀ-
 χυρόμενοι, πνεύμα ὅστις τὸ πνεῦμα πνεύμα καὶ ἅγιον. τὸ πνεῦμα πνεύμα καὶ ἅγιον ἡ
 γὰρ ψυχὴ, ἀλλὰ ψυχῇ ἐκπίσει· οὐκ αὐτὸ εἰς ψυχῇ μετεβλήθη, ἀλλὰ ψυχῇ ἐδη-
 μιούργησε. δημιουργὸν γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κοινῶς τῆ δημιουργία τὸ σῶματος, καὶ τῆ
 δημιουργία τῆς ψυχῆς. πατὴρ γὰρ καὶ υἱὸς καὶ πνεῦμα ἅγιον τῆ θεῖα δυνάμει δημιουργεῖ τὸ
 πλάσμα. καὶ μνημονίσης ὅτι μέγας μὲν ὁ πατὴρ ὡς ἀλάτο, μέγας δὲ ὁ υἱός, μέγας δὲ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἀλλ' ἐκείνο λέγω, ὅτι καὶ ὁ πατὴρ ποιῆσεν, υἱὸς δὲ ἔργον, καὶ τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον κατ' ἔργον. καὶ ὁ υἱὸς δημιουργῆσεν, πατὴρ δὲ ἡ δημιουργία, καὶ τὸ ἅγιον πνεύματος ἡ δη-
 μιουργία. εἰ δὲ τις ἀπειθεῖ ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἐκοινῶσεν τῆ ἡμετέρας δημιου-
 ργία, ἐλεγχέσθω ἐκ τῆς μυστηρίων. εἰ μὴ ὑπο τῆς τριάδος ἐκτίσθησαν, πῶς καὶ τὰ ἅγια
 πνεύματα ἐπιγράφεται ἡ μυσταγωγία; πῶς ἐν ονόματι πατρός καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος
 αἰαχμνίζονται ἡ δημιουργία; ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκτίσθησαν, οὐ χρεῖα γέγονε τὸ πνεύματος
 ὅτι ἡ αἰαχμνίζομένη, πνεύμα πνεύμα. οὐκοῦν δημιουργὸν τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον, καὶ θέλωσιν ἐξ ἑρῶν, καὶ μὴ θέλωσι. τὸ μάρτυρ Δαβὶδ τῆ δημιουργικῆ
 δυνάμει τὸ πνεύματος. καὶ γὰρ τῆς ἀφ' ἡμῶν κατασκευῆς, φησι·
 Πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι, Κύριε, δοῦναι τὴν ἑσπέραν αὐτοῖς εἰς εὐχαρίαν. δόντος σου
 αὐτοῖς συλλέξουσιν, ἀνοίξαι δὲ σου τὴν χεῖρα καὶ συμπόματα πληθήσονται χρηστότητος.
 τὰ πάντα τὴν ἀφ' ἡμῶν χρηρίαν ἐνδείκνυ. εἶτα τί τὸ ἐπαρόμιον; ἀπορέσαντος δὲ σε τὸ
 πρῶτον παρεχθήσονται. αὐτομέλεις τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσι καὶ εἰς τὸ χροῖον
 αὐτῶν ἐπιτρέψουσι· ἔξαποσελῆς τὸ πνεῦμα σε, καὶ κταθήσονται. οὐκοῦν κταθῆς καὶ δημι-
 ουργὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ βλέπε ῥημῶν ἀκρίβεια. ὅτι καὶ κατὰ ψυχῆς τῆς ἡμετέρας
 λέγει, αὐτομέλεις, φησι, τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσι καὶ εἰς τὸ χροῖον αὐτῶν ἐπιτρέψου-
 σιν· ὅτι ἡ κατὰ τὸ πνεύματος ἀφ' ἡμῶν λέγεται, ἔξαποσελῆς τὸ πνεῦμα σου, καὶ κταθήσονται.
 εἰ δὲ πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀλήθειας ἀίρετικῶν, ἕτερα μάρτυρα
 πάλιν αὐτοῦ ἀπορέψαι, τὸ τὸ ἁγίου πνεύματος δημιουργικῆ δυνάμει κηρύττουσα. τὸ γὰρ
 κρηττον πάσης δημιουργίας καὶ οὐρανῶν καὶ γῆς καὶ θαλάσσης ἔργον τὸ ἁγίου πνεύματος εὐερίσκει.
 τὸ γὰρ τὸ Χριστοῦ τὸ πνεῦμα καὶ πνεῦμα ὅτι οὐ καὶ οὐρανός καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ κόσμος ὅλος
 αἰαχμνίζονται καὶ οἰκουμένη σῶζει, ἔργον ὅτι τὸ ἁγίου πνεύματος. τὸ γὰρ πνεύματος τὸ ἁγίου
 ἀπορούσης κατὰ τὴν εὐαγγελισθεῖσαν ξένω ὡδίνα καὶ λεγούσης· Πῶς ἔσαι μοι τὸν, ἐπεὶ
 αἰδρα οὐ γινώσκω; ὁ ἀγγελὸς φησι πρὸς αὐτὴν· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἔπι σε, καὶ
 δυνάμει ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι. πινὲς ἐνόμισεν πνεῦμα μὲν ἅγιον εἰρηάζει αὐτὸ τὸ πνεῦμα, δύν-
 ναμιν δὲ ὑψίστου τὸ ἕν. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι αὐτὸ ἐκάλεσε τὸ πνεῦμα ἅγιον καὶ δυνάμει ὑψίστου.
 ὡσαύτως γὰρ ὁ υἱὸς δυνάμει ὑψίστου λέγει (Χριστὸς γὰρ Θεὸς δυνάμει) ἔτω καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
 δυνάμει ὀνομάζεται. λέγει γὰρ τοῖς ἀποστόλοις ὁ Κύριος· Μείνατε εἰς Ἱερουσαλήμ, ἕως ἂν
 ἐκδύσησθε δυνάμει ὑψίστου. καὶ πρὸ τούτου δὲ, ἀδελφοί, ὁ ἀγγελὸς τῶ Ἰωσήφ ἀφ' ἡμῶν
 φησιν· Ἰωσήφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς τὸν ἄγγελον Μαρίαν τὴν γυναῖκα σου. ὁ γὰρ ἐν
 αὐτῇ

καὶ φοβήθητε

καὶ ἀπὸ

10

καὶ ἐνέργεια

καὶ ἐπιπέσει

καὶ τὸ δημιουργία

25

* ἅγιον

καὶ αὐτὴν ἀναβλ. ἀλ. α. πλέσει καὶ πνεῦμα

35

καὶ ἐν

καὶ ἕ

καὶ ἐπιπέσει

αὐτῇ

αὐτῇ ἡμιτῆν (ἢ ἡμιτῆν, ἵνα μὴ νομίσης κλισίῳ τὴν θείαν καὶ ἀχραντὸν φύσιν) ἐκ πνύ-
ματός ἐστιν ἁγίου. Εἰ γίνω δὲ σῶμα τῷ Χριστοῦ ἔκτισε δὲ πνύμα δὲ ἁγιον, δεξὸν δεξο-
φάν δημιουργίας πρὸς δημιουργίαν. ἀλλ' ὅρα μὴ ἀγνοῦσθης, πατεῖ μὲν ἐπιγράφων τὴν
γηνίω εἰκόνα, τῷ πνύματι δὲ τὴν οὐρανίαν. Εἰ γὰρ καὶ ὁ πνύμα ὅσον λόγον, ὅτε ὁ Αδάμ ἐκτίσθη,
5 κρινωσίαν οὐκ ἔχεν εἰς δημιουργίαν τὸ πνύμα, ὑρεθῆσεται ὁ μὲν πατήρ καὶ υἱὸς κίλιζων τὴν γη-
νίαν ἀνθρώπων, τὸ δὲ πνύμα οὐρανίον. ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρῶτον αὐτῷ, καὶ ἐγένετο ὁ
ἀνθρώπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. καὶ πρῶτον ἀκρίβως. ὅτε ἐπλάσθη ὁ Αδάμ, ὅτε ἐδη-
μιουργήθη, ὅτε οὐρανὸν ἀπέλαβε χαρακτήρα, ἡ γυνὴ δὲ ἐπέπλαστο. ἀλλὰ τί ποῖς
ὁ Θεός; ὡσαύτως οὐκ ἠθέλησε τὴν ψυχὴν τῷ Αδάμ πρῶτον τῆς δημιουργίας τῷ σώματι,
10 ὅπως ὁσθέντα ἴσχυρος θητοῦ ὀφθαλμὸν πρῶτον τῆς γυναικὸς δημιουργία. δεξὸν τὸ
το μέλλον πλάθειν τὴν γυναικα, ἐπιβάλλει ὕπνοι τῷ Αδάμ, ἵνα μὴ πρῶτον ἐπιεργά-
ζη Θεοῦ δημιουργίαν. καὶ ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν ἕκαστον (τρεῖς ἕν, ὕπνον) καὶ ὕπνωσε καὶ ἔλαβε
μίαν τῆς πλευρᾶν αὐτοῦ. ὁ δῆσας καὶ ἔλυσεν ὅς ὦν ἐργάζεται, δανείζεται ὅς ὦν ποῖς, λαμ-
βάνει. ἔλαβε μίαν τῆς πλευρᾶν αὐτοῦ, καὶ ἐπλήρωσε σάρκα ἀπὸ αὐτῆς. πόθεν ἀν-
15 τεπλήρωσεν, ἀπορρῶ ὁ λόγος ἡ δυνάμις δὲ οὐκ ἀπορρῶ. καὶ ἀκοδόμησε τὴν πλευρᾶν,
ἣν ἔλαβεν, εἰς γυναικα. πῶς πάλιν ἀκοδόμησεν; ὅσοι πλευρᾶς πῶς εἰς ὀφθαλμὸν
μετεποιήθη; πῶς εἰς χεῖρας διεπλάσθη; πῶς εἰς ἰνῶρα διετάθη; πῶς εἰς ἡπεί-
" μετεχρώσθη; πῶς εἰς τὴν τῆς ἐγκάτων ποικιλίαν μετεχρημάσθη; πῶς ἐπάγη
γλῶττα; πῶς ἀπετορνύθη χεῖλη; πῶς διεγλύφθησαν ῥίνες; πῶς ἐπετάθη τὰ
20 ὠτα; πῶς ἰσθῆσαι τείχης; πόθεν ἐφύσησεν ὄνυχες; πῶς διατρέχει τὸ αἷμα; ἐρ-
μιλύθουσαν τὴν σὺν δημιουργίαν. εἰ δὲ μὴ ἰσχύεις εἰπεῖν, ἐπιστόμισόν σου τὴν καὶ τῷ μο-
νοχμοῖς συσφραγίαν. ἐπέβαλεν ὅτι ὁ Αδάμ ἕκαστον ὁ Θεός, καὶ ὕπνωσε καὶ λαμβάνει
" πλευρᾶν, καὶ δημιουργεῖ γυναικα. καὶ βλέπε τὴν πρῶτον σοφίαν. ἀπὸ ἐνός πλάθει
δύο, ἵνα ἀπὸ τῶν δύο ἕνα πάλιν ἀποτελέσῃ διὰ τῆς συμφύσεως. ἀπὸ τῷ Αδάμ ἕ-
25 ποιήσῃ τὴν γυναικα. ἀπὸ τῷ ἐνός ἐποίησε δύο. πάλιν ὁ αὐτὸς ἀπὸ τῶν δύο ποιεῖ ἕνα.
τὸ γὰρ ἀπὸ γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς ἰκλιώμενον, εἰς ἕνα ἀποτελεῖ σῶμα. τὸ ῥῆμα ἀνθρώπων, τὸ ἰνό-
μα δεξὸν ἐρμιλύθουσαν πῶς ἀκοδόμηται, καὶ οὐχ ἁπλοῦς, πῶς ἡ πλευρᾶ ἀκοδόμηται πῶς
δὲ μὲν ἐπλάσθη, τὸ δὲ ἀκοδόμησε. μὴ τούτων ἐστὶ πλάθειν ἀπὸ γῆς, καὶ οἰκοδομεῖν ἀπὸ πλευ-
ρᾶς; ἐπλάσθη ὁ Θεὸς τὸν Αδάμ ἀπὸ γῆς ἐδημιούργησε τὸν Εὐάν ἀπὸ [τῆς] πλευρᾶς κατα-
30 σκιδάσσει ὁ Καὶν καὶ ὁ Ἀβελ καὶ ὁ ἄλλοι λοιποὶ ἀνθρώποι ἀπὸ ἰσοφύσεως. καὶ εἰσὶν ὁ
μὲν ἡμιτῆν, ὁ δὲ πλάσθη, ἡ δὲ οἰκοδομητή. τὰ ὀνόματα οὐκ ἴσα. ἐμερίσθη ἡ οὐσία; ἔδαμας.
Ταῦτα μοι θυμῶς εἰρήστω, ὅπως λέγουσιν ὁ ἀρετικῶν, ὅτι ὁ ἡμιτῆν καὶ ὁ ἀγνήτων
ἔχ' ὁμοία, ἀλλ' ὅστω ἔχ' ὁνόματα διαφορετῶν, πῶς αὐτὴν ἔχει καὶ τὰ πρῶτα τῶν
35 διαφορετῶν. ὁ δὲ οὐκ ἔχ' ὁνόματα διαφορετῶν τῷ Αδάμ πρὸς τὸν ἕνα αὐτοῦ. ὁ γὰρ Αδάμ καὶ ὁ ἡμιτῆν
ἔστι καὶ ἀγνήτων ἡμιτῆν, κατὰ τὸν ἕνα αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἕνα αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὁ
ἐπλάσθη, ἀλλ' οὐκ ἐγνήθη ἡ γυνὴ οὔτε ἐγνήθη, οὔτε ἐπλάσθη. ἐπλάσθη πάλιν
δὲ ῥῆμα, καὶ ἔτισον τὸ ἰνόμα. ὁ Αδάμ ἐπλάσθη, καὶ οὐκ ἐγνήθη ἡ γυνὴ ἀκοδομήθη, καὶ οὔτε
ἀπὸ γῆς ἐπλάσθη, οὔτε ἀπὸ κοιλίας ἐγνήθη, ὡσαύτως ὁ Καὶν ὁ δὲ λοιποὶ ἔτε ἐπλάσθη,
οὔτε ἀκοδομήθη, ὁ δὲ ἐγνήθη, ἐπεὶ οὐκ πολλὴν ἔχ' διαφορετῶν ἢ ἐνοία τῶν νομῶν (ἀλλ-
40 λο γὰρ ὁ πλάσθη, καὶ ἄλλο δὲ οἰκοδομηθῆναι, καὶ ἄλλο δὲ ἡμιτῆν) δεξὸν μοι οὐσίας
διαφορῶν τῷ Αδάμ πρὸς τὴν Εὐάν, καὶ τῷ ἕνα αὐτοῦ. εἰ δὲ τέμνονται τὰς πρῶτον
εἰας, καὶ οὐ τέμνονται τῆ οὐσία, τί θαυμαστόν; εἰ τὰ ὀνόματα ἴσως ὡσαύτως, ἐν-
ἀλλάθει μὲν πρὸς τὴν ἐκφώνησιν, συμφωνεῖ δὲ πρὸς τὴν ἀλήθειαν. πόθεν δὲ σοὶ ὁ ἡ-
μιτῆν πρὸς ὁ ἀγνήτων; ἠρνήσω πάρος καὶ ὑποὶ τῶν πρῶτον εἰας; σοφώτερος ἐγού τῷ

χ. καί μισον

χ. ἀντεπλή-
ρωσε

χ. μετερρύθ-
μῶν;
χ. ἀπετεργάθη

χ. μίαν τῆς
πλευρᾶν αὐτοῦ.
χ. συναφείας
χ. ἔτεκα

χ. τὸν ἐξῆς

ἰσ. ἡμιτῆν
ἰσ. ἡμιτῆν

ἰσ. τὸν

χ. ἀντεπλή-
ρωσε

αἰγίου πνύματος τῆ παρορησία. οὐκ ἴω σου ἀξιοπιότερος ὁ Θεός; οὐκ ἠδυνάτο
 τὸ σοφὸν τοῦτο αὐτὸς παρὲς τῆς σῆς ἔπινοίας διῆναι; οὐκ ἠδυνάτο εἰπεῖν, βαπτίζετε
 αὐτοὺς ἐν ὀνόματι ἀγνήτου καὶ ἁγνήτου. ἀλλ' ἢ μὲν παρὲς τοῦ ἀρεπικοῦ μάχη, καὶ ὁ
 ἕως εὐσεβείας ἀγῶν ἐτέρω καιρῷ ταμιευέσθω. εἰς δὲ τὸ παρκεῖμενον ἐπομέλθω-
 μιν. ἐπέβαλε τῷ Ἀδὰμ τὸ ὕπνον, καὶ τότε τὴν πλευρὰν ἔλαβεν. ἐπεὶ οὖν ἐκ τῆς
 πλευρᾶς ταύτης ἐμίγη παρέρχεσθαι ἢ ἀφορμὴ τῆς παρδαλίσεως (γυνὴ γὰρ εἰσή-
 γαγετ' ἰθάνατον τῷ Ἀδὰμ) ὁ σωτὴρ βουλόμηνος τὴν πληγὴν θεραπεύσαι, ἀντιπύθησι πλευ-
 ρὰν πλευρᾶ· καὶ ἐν τῷ σαυρῷ τῆς λόγχῃ παρῆδωκε τὴν πλευρὰν, ἵνα ὅταν ἐπήγαγε τὸ τραύ-
 μα, ἐκείθεν ἀιθῆσῃ ἢ ἄσπρη. δὲ ληθῆν αἷμα καὶ ὕδωρ. νόει δὲ μυστήριον, καὶ τίμησον τὸν οἰ-
 κνομήσαντα, καὶ βλέπε τὸ θαυμαστόν. ὅτι γὰρ ὁ Ἀδὰμ μὲν τὸ ὕπνον ἀφῆρέθη τῆς πλυ-
 ρᾶς (οἱ γὰρ ἐξηγηροῦτος τῷ Ἀδὰμ ἢ πλυρᾶ ἀφῆρέθη) ὁ σωτὴρ οὐκ ἐξηγηροῦς ἐν σώ-
 ματι τὴν πλυρὰν διενύγη, ἀλλὰ μὲν τὴν κοίμησιν τῷ σώματος ἔδωκε τὴν πλυρὰν ἐν
 φραπῶτι. καὶ παρῆσε ἀκριβῶς. ὅτε ὁ σωτὴρ ἐπὶ τῷ σαυρῷ τὴν εἰθεον οἰκονομίαν ἐπλή-
 ρου, καὶ μὴ ἄλλα ἕπεμειν ἐπὶ ὧν ἐν ἄρκι καὶ φαινόμενος, * καὶ τὴν ἀνδρῶν πίνω κατὰ-
 σασιν. Θεοὺ γὰρ πάθος οὐχ ἀπλεται. Θεὸν πάθος οὐχ ὑβείζει. Θεὸν πάθος οὐ μείοι, εἰ μὴ
 πτω καὶ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ἐστὶ κατώτερος. εἰ γὰρ καὶ τῆς ψυχᾶς τῆς ἡμετέρας αὐτὸς ἐπαλ-
 γέμετ' ἰλέγειν, Μὴ φοβήσῃτε ἀπὸ τῶν ἀποκλίνοντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυνα-
 μῶν ἀποκλίνειν, πῶς αὐτὸς τῶν παθῶν μετέχει τῷ σώματος; ψυχὴ οὐκ ἀποθνήσκει, ἐὼ κλί-
 σασ καὶ ψυχᾶς ἀποθνήσκει; πόρτα οὖν ἕπομείνας καὶ τὴν ἀνδρῶν πίνω οἰκονομίαν, ὅτι
 τέλος τῆς οἰκονομίας, ἵνα δείξῃ τῆς οἰκονομίας τὴν ἀιθῆντιαν καὶ τὴν ἄξιοισαν ἀιθῆντιαν, 20
 ἐ οὐχ ἕποκώπουσιν νόμοις φύσεως, φησὶν ἐπὶ τῷ σαυρῷ, τετέλεσαι. Πάτερ, εἰς
 χεῖρας σου παρῆπιθαι τὸ πνεύμα μου. φωνὴ τὴν φύσιν διέλυσε, λόγος τὴν πῆξιν ἐφῆρ-
 μοσε. αὐτὸς γὰρ ὅστις ὁ λέγων, Ἐξοισαίαν ἔχω θῆναι τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἄξιοισαν ἔχω * λα-
 βῆν αὐτὴν. ὅτε οὖν παρῆδωκε τὸ πνεύμα καὶ τὸ ἀνδρῶν πίνω ἁίμα, νεκρωθέντος αὐτοῦ,
 μάλλον δὲ νεκρωθέντος τὸν θάνατον ἀπὸ τῆς νεκρώσεως, ἐ φραπῶται ἀπὸ τῆς πίνω 25
 τῆς ἀπαλλαγῆς, καὶ νοήσαντες ὅτι ἕποκώπεται φύσιν ἀνδρῶν πίνω ἕποκώπεται τὴν
 ψυχὴν παρῆδωκαί, παρῆσθαι πειραζόντες εἰς τὴν καὶ εὐρον νεκρὸν μὴ ἀληθῶς τῷ σώ-
 ματι, ζῶντα δὲ τῆς σιργείας καὶ ὄν ἀπέκλιναι ὡς ἀνδρῶν πίνω, μὲν τὸ σαυρὸν ὡμολόγησιν ἕπον
 τῷ Θεοῦ. ὅτε γὰρ ὁ φραπῶτης λόγχῃ τὴν πλυρὰν αὐτοῦ ἕποκώπεται, δὲ ληθῆν αἷμα καὶ ὕδωρ,
 ὅστις νεκρὸν ἀλλόπειον. ὅτε ποτε γὰρ ἀπὸ νεκροῦ αἷμα πηγάζει. ὅτε δὲ ἐπήγαγε τὸ αἷ- 30
 μα τὸ μυστικόν, τότε ἢ πλυρᾶ πηγὴν ἕποκώπεται σωτηρίας εἶχε τὴν πλυρὰν τὴν ἀνοίξασθαι
 τὴν παρῆνομίαν. τότε λέγει ὁ ἐκατὴνταρχὸς ὁ παρῆσθαι ἕποκώπεται. Ἀληθῶς Θεοῦ ἕπος ἕπον
 ἐστὶν. ζῶντα ἡρήσω, καὶ ἀποθνήσκοντα κηρύττει; ἀκριβῶς οὖν παρῆσε τοῖς λεγόμενοις. ὡ-
 σπερ ἐν Ἀδὰμ ὕπνον ἐπέσθαι ὁ Θεός, καὶ τότε τὴν πλυρὰν ἀπέσθαι ἕπον τῷ σω-
 τηροῦ τὴν κοινὴν κοίμησιν ἕποκώπεται καὶ τὸ σῶμα, τότε ἢ πλυρᾶ ἐνύγη. καὶ γὰρ τότε 35
 μὲν τὸν ὕπνον, καὶ νῦν μὲν τὴν κοίμησιν ἐ φραπῶται αἷμα ἰδόντες ἕπον Θεοῦ ἐκῆρυξαν.
 ἐ δὲ ἀρεπικοὶ καὶ ἁίμα βλέποντες, κλίσμα λέγουσι. ἀπὸ τῆς ἀδελφοί, τῆς λόγχῃ ἕ-
 πηθησεν ἢ πλυρᾶ; ἐδὲ ἐν τῷ ἁίματι τῷ σαυρῷ πάντα λυθῆναι καὶ τῷ Ἀδὰμ. ἐ-
 πειδὴ γὰρ ἐκβαλὼν ὁ Θεός τῷ Ἀδὰμ ἀπὸ τῷ παρῆσθαι τὴν φλογίνω ῥομφαίαν τὴν
 κωλύουσιν αὐτὸν παρῆσθαι εἰσερχεσθαι εἰς τὸν παρῆσθαι, ἢ δὲ ῥομφαία ἕπον φρεφομέ- 40
 νη, πῶς δὲ φρεφομένοι ἕπον ἀνὸν συγκροῦσθαι πρὸ τῆς ἀντιπύθησιν οὐχ ἵσαται (ἵσα δὲ ἀπὸ
 τῆς πείρας, ἀδελφοί, τὸ λεγόμενον, ὅτι πῶς τὸ φρεφομένοι, ἐδὲ μὴ ἕπον συγκροῦσθαι, ἐχί-
 σαται τῷ οἰκείου δρόμῳ) ἐπεὶ οὖν ὁ δὲ εἰς ἕπον ἀντιπύθησθαι τῆς πυρίνης ῥομφαίας, ἐν τῇ οἰ-
 κονομίᾳ τῷ σαυρῷ τῆς ἁίματι τῆς ῥομφαίας ἀντέσθαι τὴν πλυρὰν; ἵνα ἀπὸ τῆς αἰ-
 σθητικῆς

Ιωαν. 10. λδ.

Ματθ. 1. κη.

Λουκ. 17. μδ.

Ιωαν. 1. ιη.

Λουκ. 17. μδ.

κα. τὴν παρῆσθαι

ἵσ. - γαστ

κα. παρῆσθαι ἵσ. κατ

κα. διηνοίγη

* κα. τὴν παρῆσθαι

* παρῆσθαι

κα. νεκρῶσθαι ἵσ. τὸ

κα. ὑπέσθαι κα. ὑπὸσθαι κα. ἡνοίγη

κα. δαύματα

αἰσθητικῆς

3 ἀπὸ τῆς λέγουσας ἢ νοπή ρομφαία συγκρούσασα τῇ πλυραῖ, παύσῃ λοιπὸν τῆς ἀπειλῆς,
 καὶ μηκέτι τοῖς ἀνδράποδοις τὴν εἰσοδὸν ἀποκλείσῃ τῆς παλατίου. ἐδέξατο τοίνυν ὁ Κυ-
 εῖος τὴν ρομφαίαν ἀπὸ τῆς πλυραῖς, καὶ βύθως ἐνοιγήθη τῆς παλατίου. ἐπήγαγεν
 ἀπὸ πλυραῖς ἢ θεραπεῖα τῆς πληγῆς ἀπὸ πλυραῖς. δέξασθαι αὐτὸν τὰ πρῶτα τῆ
 9 παλατίου, καὶ ἐπὶ τέλει αὐτὸν εἰσήγαγεν εἰς τὴν βασιλείαν. ἐπαίδευσεν, ἀλλ' ἠλέ-
 ησεν. ἐξέβαλεν, ἀλλ' οὐκ ἠφάνισεν ἀπέστρεψεν, ἀλλ' οὐκ ἐξέωσεν. ἀλλ' οἶδα ὅτι χα-
 ρὸς τῆς λειτουργίας παλατίου. πρῶτα γὰρ διδάσκει τὸ Θεῷ ὡς καὶ ἡμῖν ἐμβαλεῖ τῶν
 λειπομένων τὴν ἐνοίαν, ἔπειτα ἀποκαταῖς ἐκ μέρους πρῶτον τῆς πρῶτος λέγουσας τὴν διδά-
 μιν. Δίδασκε γὰρ σοφῶς ἀφορμῶν, καὶ σοφώτερος ἔσται. βύθως ἐνοιγήθη οὖν τῶν Θεῷ, ὅτι
 10 παλατίου ἕνα ἀπὸ τῶν ἀποκαταῖς, καὶ μείζους παλατίου ἀναπάσαν τὴν οἰκουμένην ἐφύτθ-
 σεν. ἐν τῇ ἐνοιγῆσθαι τῶν Θεῷ, ὅτι παλατίου ἀπὸ τῶν ἀποκαταῖς, εἰς βα-
 σιλείαν οὐρανῶν ἐκλήθησθαι, ἀπὸ τῆς χάριτος τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣ ἡ δόξα εἰς
 τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παροιμ θ θ.

15 Λογ. ρ. Εἰς τὸν μακαρίον Ἀβραάμ.

Ex edit. Front. Duc, Burdeg.

** λέγει ** εἶδετε πολὺν σφραγίσαν, ἔτι γῆρας ἀκμάζον; εἶδετε ἀθλητὴν ἡμιῶν
 πρὸς φύσιν καὶ ἀσπασίαν παλατίου; εἶδετε ἄνδρα ἐν ἐσχάτῃ πολιᾷ ἀδάμματος φερ-
 ρότερον; κεχάλαστο μὲν αὐτὸς ὁ τόνος τῆς ἀρετῆς, νεύρωτο δ' αὐτὸς ὁ τόνος τῆς πίστεως. τὸ αὐ-
 20 τὰ γὰρ τῆς ἐκκλησίας τὰ χαρῶν μακάριον ὅτι ἡ ἀτομία τῆς σώματος ὁδὸν λυμάνεται τὴν
 παλατίου τῆς πίστεως. κόσμος γὰρ ἐκκλησίας πολὺν κεχάλαστο, καὶ πῆστις ἐπιπερῶν
 καὶ ἐν τῇ χάριτι ἡ ἐκκλησία μᾶλλον. ὅτι μὲν γὰρ τῆς ἐξωπαλατίου ὁ γέρον ἀρετῆς,
 εἰς ὁδὸν ἐπιπέδῳ; ἀλλὰ πρῶτα χρὴ συνηθῆσθαι ἀποκαταῖς, ἀπὸ τῆς ἀτομίας μὴ διδάμματος
 25 χρῆσιμῶσιν τοῖς ἀναγκαίοις. οἷον λέγω ὅτι διδάσκει ὁ γέρον εἰς πόλεμον παλατίου
 αὐτῶν, οὐχ ἵππων ἀναδύσασθαι, οὐ δόρυ κινήσασθαι, οὐκ ἀσπίδα σείσασθαι, οὐχ ἡλίου θερμότητος
 ἔπιπερῶν, οὐχ ὁδοπορίας μέγαν βασιλεύσασθαι, οὐ λιμῶν δεινότητα ἔπιπερῶν, οὐ θυρῶν
 ὄγκον; ἀλλ' ἐν ἡσυχίᾳ τῶν μακάριον, σιωπῶν ἔχων τὴν πολίαν. τὸ ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς
 30 πλοίων ἰδέσθαι. οὐ διδάσκει ὁ γέρον ἐπὶ τῆς οἰακῶν μακάριον, οὐ περὶ τῆς γῆρας, οὐ
 κώπῃ ἐλάσασθαι, οὐκ ἰσίου κρεμάσασθαι, οὐκ ἐναντίοις ἀνέμοις παλατίου ἀσπασθαι, οὐ κρύους δρι-
 μύτητος ἔπιπερῶν, οὐκ ἄλλο ἢ τῆς τοιούτων διδάσκει ποιῆσασθαι; ἀλλὰ μακάριον ἐν τῇ
 35 ἡσυχίᾳ τῆς ἐκκλησίας ἐχὼν συνηθῆσθαι. τὸ ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς γηπέδων ἐστὶν ἰδέσθαι. οὐτε γὰρ
 ἀρότρον ἐλάσασθαι, οὐτε ἀύλακα ἀνατεμεῖν, οὐτε πωλοδάμματος γῆρας, οὐτε βοῶν ἰσχυρῶν
 ἔπιπερῶν ἰσχυρῶν, οὐτε καύματος πόλεμον, οὐτε θερμότητος ὄγκον, οὐτε σκαπῶν βαρῶν,
 οὐτε ἄλλο ἢ τῆς πρὸς τὴν γῆν χρῆσιμῶσιν; ἀλλὰ μακάριον ἐν τῇ ἀσυχίᾳ σιωπῶν ἔ-
 40 χων τὴν πολίαν. ἀλλ' οὐ τὰ τῆς ἐκκλησίας τοιαῦτα; ἀλλ' ὅταν γῆρας ἔχῃ ἐν
 τῇ ἀσυχίᾳ, τότε μᾶλλον χρῆσιμοι μακάριον. οὐ γὰρ ἀρετῆς βύθια, ἀλλὰ πίστεως
 ἐπιπέδῳ ζητεῖται. τοιοῦτος ὁ Ἀβραάμ, κεχάλασμένος μὲν τῶν τόνων τῆς ἀρετῆς, νεύρω-
 μῶν δ' ἐπὶ τῶν τῆς πίστεως. γέρον ὡς, ἀλλ' ἐν ἐσχάτῃ πολιᾷ πρὸς φύσιν ἐμάχετο, ἔ-
 45 παμνίκης μεγάλα ἐστῆσας; γέρον ὡς, ἀλλὰ σιδήρεα βύθια, καὶ ἀδάμματος φερρύτερος.
 καὶ ὅτε μὲν ἐν νεότητι ὡς, ὁδὸν τῶν μακάριον κατάρθωσεν ὅτι ὁ πρῶτος ἀρετῆς τῆς ἡλικίας, τό-
 τε δ' ἔπιπερῳ τῆς νίκης ἐστῆσεν ἐν ἐσχάτῃ πολιᾷ; ἀλλ' ἐμπόδιον ἡ πολιὰ οὐκ ἐστῆσεν. δὲ
 καὶ ὁ Θεὸς εἰδὼς τὴν βύθια αὐτῶν, ἐπιπέδῳ αὐτῶν, καὶ φησὶν. Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆρας, καὶ
 ἐκ τῆς συνηθείας σας, καὶ ἐκ τῆς οἴκων τῶν πατρῶν σας, καὶ δεύρε εἰς γῆν, ἡ αἰσὶν δείξω ὑπὸ
 Ἀβραάμ ὡς λέγω, καὶ τοῖς γέρον ὡς λοιπὸν καὶ ἀτομίας ὡς σώματι καὶ οὐκ εἶπε πρὸς ἑαυτὸν, ποῦ

Γεν ι β. α.